

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 30 juni 2022
(OR. en)

10885/22

COH 62
SOC 422

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	30 juni 2022
till:	Rådets generalsekretariat
Komm. dok. nr:	COM(2022) 324 final
Ärende:	MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN En uppgradering av sammanhållningspolitiken – Flexibelt stöd till territorier (Fast-Care) – för att hantera konsekvenserna av det ryska angreppet

För delegationerna bifogas dokument – COM(2022) 324 final.

Bilaga: COM(2022) 324 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 29.6.2022
COM(2022) 324 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

En uppgradering av sammanhållningspolitiken – Flexibelt stöd till territorier (Fast-Care) – för att hantera konsekvenserna av det ryska angreppet

1. Inledning

Rysslands anfallskrig mot Ukraina har inneburit nya och oväntade utmaningar för Europeiska unionen och resten av världen. Samtidigt som våra samhällen fortfarande håller på att återhämta sig från covid-19-pandemin har den ryska invasionen medfört krig och förstörelse, ökad geopolitisk instabilitet och störningar i världsekonomin.

EU fortsätter att visa solidaritet med Ukraina och dess folk. Sedan 2014 har EU och medlemsstaterna bidragit med över 1 miljard euro i humanitärt bistånd och tidigt återhämtningsstöd till landet. Sedan den ryska invasionen inleddes har detta stöd ökat och uppgår till över 4 miljarder euro till Ukrainas ekonomiska, sociala och finansiella resiliens i form av makroekonomiskt bistånd, budgetstöd, katastrofbistånd, krishantering och humanitärt bistånd. EU har också mobiliserat ytterligare 2 miljarder euro i militärt bistånd inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten. EU har dessutom reagerat snabbt och beslutsamt på Rysslands invasion genom att anta sanktioner som kommer att få omfattande och allvarliga konsekvenser för Ryssland.

Sedan den 24 februari har EU tagit emot en plötslig tillströmning av människor som flyr undan det ryska angreppet. Hittills har över 6,2 miljoner ukrainska medborgare anlant till unionen. Även om en del av dem har börjat återvända till Ukraina och inreseflödena långsamt håller på att stabiliseras, är antalet fortfarande betydande och ökar. Effekterna av inflödet varierar mellan medlemsstaterna. En del medlemsstater och regioner har tagit emot en mycket hög andel flyktingar. I åtta medlemsstater överstiger antalet som beviljats tillfälligt skydd redan 1 % av den inhemska befolkningen och i Polen och Tjeckien överstiger antalet 3 %.

Ansträngningarna för att välkomna och snabbt underlätta integrationen för fördrivna personer under deras vistelse i EU saknar motstycke. Medlemsstaternas initiativ har mångfaldigats av lokala myndigheter och det civila samhället, och de fortsätter sina ansträngningar för att tillgodose de humanitära behoven, som bostäder, kläder, hygienartiklar och psykologiskt stöd.

EU har gett stöd genom åtgärder och finansiering av helt nytt slag, för att tillgodose de fördrivna människornas behov¹. EU aktiverade för första gången någonsin direktivet om tillfälligt skydd², och gav omedelbart och kollektivt tillfälligt skydd till människor som flyr undan det ryska angreppet. Den tillfälliga skyddsstatusen ger tillgång till hälso- och sjukvård, utbildning och till arbetsmarknaden, och ungefär en halv miljon barn från Ukraina får nu gå i skolan i mottagarländerna.

Unionsstöd genom Europeiska unionens civilskyddsmekanism (RescEU) mobiliserades också omedelbart, tillsammans med de medel från fonderna för inrikes frågor som fortfarande var tillgängliga för perioden 2014–2020. Efter givarevenemanget ”Stand Up for Ukraine” har

¹ COM(2022) 131 final – *Välkomnande av människor som flyr från kriget i Ukraina: förbereda EU för att tillgodose behoven.*

² Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina.

ytterligare 400 miljoner euro mobiliserats från fonderna för inrikes frågor som katastrofbistånd till de medlemsstater som påverkas mest. En del av dessa medel kommer att riktas till lokala och regionala myndigheter och till civilsamhällsorganisationer, för att uppmärksamma den avgörande roll de spelar när det gäller att ge ett första mottagande till fördrivna personer från Ukraina.

Med tanke på hur brådskande det var att ta itu med situationen, antogs många förslag för att öka flexibiliteten i sammanhållningsfinansieringen till stöd för medlemsstaterna. De successiva paketen med sammanhållningspolitiska insatser för flyktingar i Europa (Care)³ hjälper medlemsstaterna att tillhandahålla krisstöd och tillgång till tjänster som tillfällig inkvartering, mat och vatten och sjukvård.

Care har särskilt gjort det möjligt att på ett flexibelt sätt använda Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF) inom ramen för sammanhållningsprogrammen 2014–2020 för projekt som hanterar dessa migrationsutmaningar. Det sker genom retroaktiv tillämpning av rätten till stöd från och med dagen för invasionen. På så sätt kan alla åtgärder som omedelbart vidtogs för att täcka flyktingarnas behov få stöd från EU.

Dessutom infördes en anpassad enhetskostnad för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna och medlemsstaternas förvaltningar i samband med dessa utmaningar.

Möjligheten att få full ersättning för utgifter som deklarerats till kommissionen förlängdes till och med den 30 juni 2022, och förfinansieringen från React-EU ökades avsevärt och uppgick till 3,5 miljarder euro extra i förskottsbetalningar för att minska trycket på medlemsstaternas offentliga finanser.

Medlemsländerna kan redan nu använda denna finansiering för att ta fram anpassade lösningar för långsiktig integration av tredjelandsmedborgare, genom investeringar i bostäder, utbildning, sysselsättning, hälso- och sjukvård, social inkludering och omsorg och andra sociala tjänster. Det är dock viktigt att de snabbt går vidare med programjusteringar för att säkerställa finansieringsflödena där de som mest behövs.

Trots alla ansträngningar fortsätter behoven att öka. Många aktörer från det civila samhället, lokala och regionala myndigheter och medlemsstater har vänt sig till kommissionen och tagit upp särskilda svårigheter som har uppstått när det gäller att hjälpa personer som flytt undan det ryska angreppet. Denna oro har uppmärksammats av Europaparlamentet och Europeiska rådet⁴ som på sitt extra möte den 30–31 maj uppmanade kommissionen att ”lägga fram nya initiativ till stöd för denna insats inom ramen för den fleråriga budgetramen”.

³ Förordning (EU) 2022/562 om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 223/2014 (EUT L 109, 8.4.2022, s. 1).

Förordning (EU) 2022/613 om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 223/2014 (EUT L 115, 13.4.2022, s. 38).

⁴ Europeiska rådets slutsatser den 30 och 31 maj 2022.

Utifrån tidigare insatser antog kommissionen i dag ytterligare åtgärder för att öka flexibiliteten i sammanhållningspolitiken ännu mer och hantera konsekvenserna av kriget, och tillhandahålla likvida medel på upp till 3,5 miljarder euro. Dessa åtgärder för flexibelt stöd till territorier (Fast-Care-åtgärder) kommer att bidra till att medlemsstaterna lättare och snabbare får tillgång till finansiering för att tillgodose behoven hos de människor som flyr undan kriget i Ukraina, samtidigt som man fortsätter att stödja återhämtningen i Europas regioner.

2. Ytterligare flexibelt stöd inom sammanhållningspolitiken för att hantera konsekvenserna av kriget

Det ryska anfällskriget mot Ukraina har lett till ett enormt inflöde av fördrivna personer, förvärrat prishöjningarna på råvaror, inbegripet på energi och livsmedel, och orsakat nya flaskhalsar i leveranskedjan. Dessa utmaningar kommer nu ovanpå det exempellösa stöd som getts för att hantera pandemin och stärka återhämtningen, och belastar ytterligare medlemsstaternas offentliga finanser. Till följd av detta har underskott och skuldsättning ökat och förväntas i de flesta medlemsstaterna ligga kvar över nivåerna före pandemin under de närmaste åren.

Därför föreslår kommissionen omfattande åtgärder inom ramen för sammanhållningspolitiken, som ska komplettera de åtgärder som hittills vidtagits. Flexibelt stöd till territorier (Fast-Care) ska komplettera åtgärderna inom ramen för Care⁵ och vilar på två pelare: å ena sidan lagstiftningsförslag som ger ytterligare flexibilitet inom ramen för sammanhållningspolitiken samt ytterligare förfinansiering, och å andra sidan kompletterande, icke-lagstiftningsåtgärder för att säkerställa att medlen används så ändamålsenligt som möjligt och för att hantera de behov som uppstår.

De förslagna lagstiftningsåtgärderna omfattar följande:

- Ytterligare förfinansiering på 3,5 miljarder euro, som ska betalas ut under 2022 och 2023 och som kommer att ge alla medlemsstater snabb extra likviditet.
- En medfinansieringsgrad på upp till 100 % för prioriteringar som främjar den socioekonomiska integrationen av tredjelandsmedborgare inom ramen för programmen för 2014–2020. Den ökade medfinansieringen kan också vara tillgänglig för programmen 2021–2027, fram till mitten av 2024 med möjlighet till översyn.
- Med tanke på den viktiga roll som lokala myndigheter och civilsamhällesorganisationerna har i lokalsamhällena när det gäller att ta emot och stödja människor som flyr undan Rysslands angrepp på Ukraina, bör medlemsstaterna se till att minst 30 % av stödet inom ramen för de relevanta prioriteringarna går till sådana myndigheter och organisationer.

⁵ Förslaget är också förenligt med kommissionens förslag av den 13 april 2022 om att ändra budgeten för Europeiska havs- och fiskerifonden för 2014–2020 för att stödja aktörer och införa särskilda krisåtgärder.

- För projekt som riktas till migrationsutmaningar kommer medlemsstaterna att kunna deklarerat utgifter för ersättning, även för insatser som redan har slutförts eller har genomförts fullt ut vid tidpunkten för urvalet⁶.
- Inom ramen för Care har kommissionen infört en ny enhetskostnad som ett förenklat sätt för medlemsstaterna och stödmottagarna att beräkna stödberättigande projektkostnader. Med tanke på den ökande påverkan från det ryska angreppet föreslås denna enhetskostnad höjas till 100 euro per vecka i 26 veckor. Det ska täcka de grundläggande behoven för och stöd till personer som fick tillfälligt skydd när de kom till unionen.
- Den möjlighet till korsfinansiering som redan beviljats mellan Eruf och ESF föreslås utökas till Sammanhållningsfonden för att stödja projekt som hanterar dessa utmaningar, inom program för 2014–2020, oavsett deras vanliga tillämpningsområde. På så sätt kan man mobilisera medel som fortfarande är tillgängliga inom ramen för Sammanhållningsfonden för nödsituationer och integration.
- Andra åtgärder ska göra det möjligt att fortsätta stödet till oavslutade insatser, för att hantera andra konsekvenser av Rysslands militära angrepp på genomförandet av EU-fonder, såsom risken för förseningar på grund av prishöjningar, särskilt för energi och livsmedel, och brist på insatsvaror, speciellt inom byggsektorn.
- Dessutom föreslås ytterligare flexibilitet för flyktingrelaterat stöd till insatser utanför stödprogrammets normala geografiska område men inom medlemsstaten. Detta är nödvändigt eftersom personer som flyr undan det ryska angreppet kan flytta inom medlemsstaten, och stöd kan därför behövas utanför de områden som annars omfattas av finansieringsprogrammen.
- Slutligen skulle ytterligare flexibilitet kunna beviljas för överföringar inom program utan att det ska behövas beslut från kommissionen, för att göra programgenomförandet så smidigt som möjligt. Ökad flexibilitet planeras också när det gäller att redovisa utgifter när program avslutas.

Förutom ovanstående åtgärder arbetar kommissionen också aktivt med sätt att minska den administrativa bördan i samband med insatser till stöd för den socioekonomiska integrationen av tredjelandsmedborgare. Med utgångspunkt i de förenklade kostnadsalternativen för perioden 2014–2020 kommer kommissionen också att före årets slut utveckla enkla sätt att stödja insatser för utbildning av arbetslösa personer, fortbildning av anställda och arbetsrelaterade rådgivningstjänster. Detta ska stödjas inom ramen för Europeiska socialfonden+ för 2021–2027. En ny delegerad akt kommer att innehålla särskilda bestämmelser för tredjelandsmedborgare i syfte att främja långsiktig integration i EU.

Förutom dessa lagstiftningsförslag kommer kommissionen också att utöka sitt stöd till berörda parter, stödmottagare och förvaltningsmyndigheter genom ytterligare två icke-lagstiftningsåtgärder.

Dessa icke-lagstiftningsförslag omfattar följande:

⁶ Denna flexibilitet ska också gälla för berörda projekt inom fiskeri- och vattenbrukssektorerna inom ramen för Europeiska havs- och fiskerifonden.

- De föreslagna ändringarna gör det möjligt att fasa in projekt under två programperioder och ska, när kommissionens lagstiftningsförslag antas, kompletteras med en uppdatering av riktlinjerna för avslutande av programmen för 2014–2020. Detta kommer att ge betydande ytterligare flexibilitet som gynnar oavslutade projekt genom att (i) förlänga de administrativa tidsfristerna för att slutföra dem med nationella medel, (ii) minska storleken på sådana projekt som fortfarande kan ingå i den slutliga redovisningen, och (iii) öka motsvarande andel av utgifterna, jämfört med de totala utgifter som beslutats för de berörda programmen.
- Under de närmaste veckorna ska kommissionen dessutom bedöma situationen för de upphandlande myndigheter som för närvarande, på grund av ekonomiska svårigheter för entreprenörer till följd av ökade kostnader och svårigheter i leveranskedjan, kämpar med genomförandet av kontrakt. Kommissionen planerar att tillhandahålla anpassad teknisk vägledning, framför allt i syfte att förtydliga de möjligheter till avtalsändringar som finns inom den nuvarande rättsliga ramen.

3. Slutsats

Med det här paketet anpassar EU sammanhållningspolitiken för att bidra till att hantera konsekvenserna av det ryska angreppet. Förslagen som åtföljer detta meddelande är ett svar på Europeiska rådets uppmaning att ”lägga fram nya initiativ till stöd för denna insats inom ramen för den fleråriga budgetramen”. Syftet är att hjälpa medlemsstaterna och regionala och lokala myndigheter att leda arbetet med att hantera de humanitära, medicinska och integrationsrelaterade behoven genom att erbjuda ytterligare ekonomiskt stöd och flexibilitet.

Paketet bidrar ytterligare till att bygga upp regionernas resiliens. Det är i linje med sammanhållningspolitikens långsiktiga mål att minska skillnaderna och främja konvergens och ändrar inte sammanhållningspolitikens struktur och mål i programmen för 2021–2027, inbegripet de övergripande målen att påskynda den gröna och den digitala omställningen. Även om det här paketet inför stor flexibilitet riskeras inte principerna om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning.

För att möjligheterna som dessa nya åtgärder ger ska vara ändamålsenliga, är det viktigt att medlemsstaterna och regionerna snabbt och till fullo utnyttjar dem och även de nyligen antagna initiativen. De ger en helt ny flexibilitet för användningen av den finansiering inom ramen för sammanhållningspolitiken som är tillgänglig i dag och ger också ett erkännande av de enorma insatser som medlemsstaterna och regionerna gör. Ändamålsenlig samordning av allt stöd och alla möjligheter som beviljas inom ramen för sammanhållningspolitiken och andra EU-instrument är avgörande för att stödja alla människor och företag som får ta konsekvenserna av det ryska anfallskriget mot Ukraina.

Det är också mycket viktigt att medlagstiftarna snabbt granskar och antar de föreslagna lagstiftningsåtgärderna för att säkerställa att de genomförs snabbt och effektivt.